

„Ex Visegrado, paradiso terrestri”

A fenti mondatot „loptam”. 1483-ban Castello püspök a pápai legátus írta, mikor Visegrádon járt elsímítani a Mátyás király és III. Frigyes közti háborúskodást. A háborút a felek lelkesen tovább folytatták. A püspök beszámolója a küldetésről fennmaradt. Ez a jelentés kezdődik ezzel a mondattal: „Kelt Visegrádon, a földi paradicsomban.”

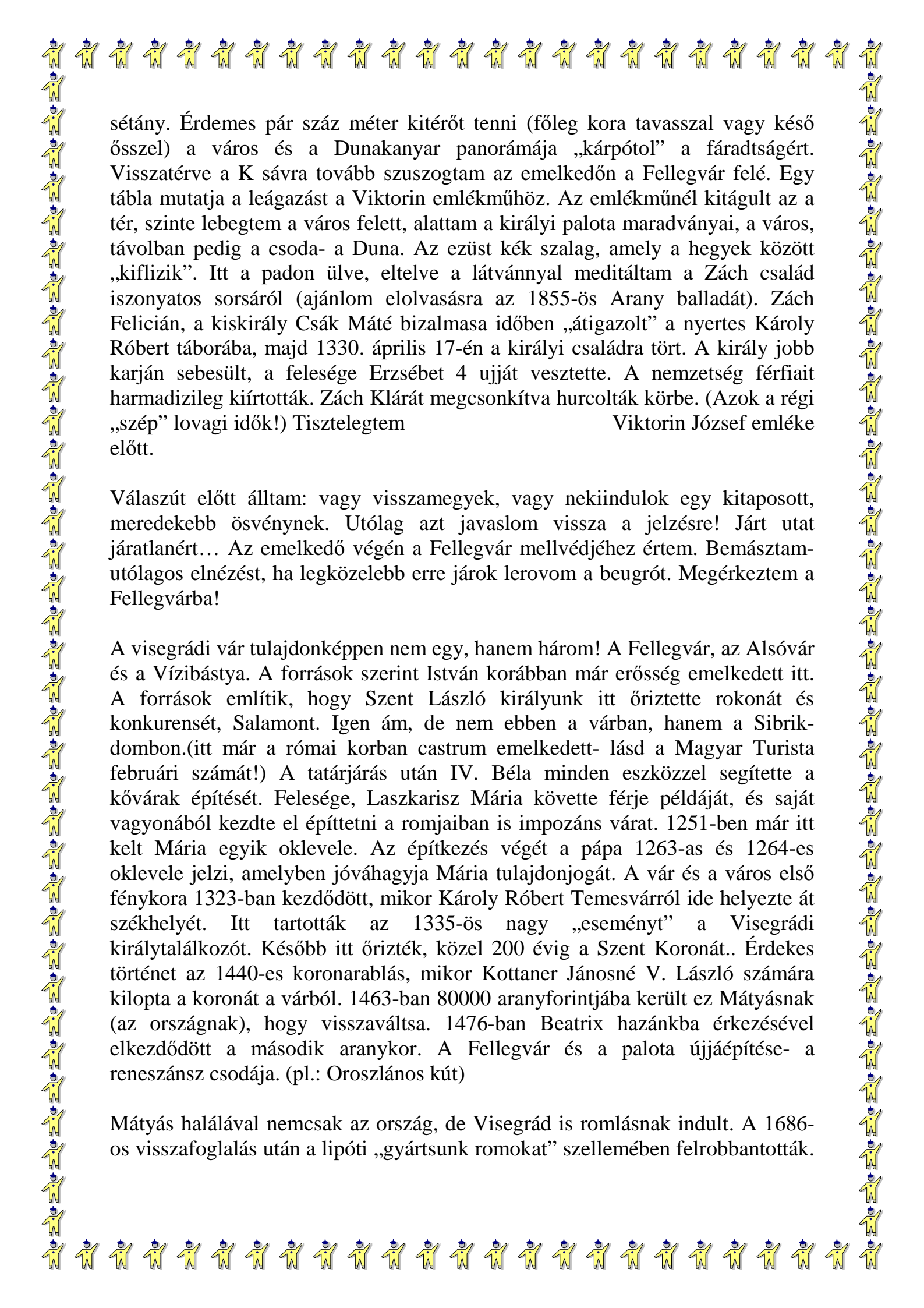
Mélyen egyetértek vele! Az elmúlt hónapokban többször jártam hazánk legkisebb lélekszámú, de egyik lehangulatosabb városában. Jó itt sétálni, kikapcsolódni, elfeledni gondot, bánatot. Jó levegőn, a múlt csodái között kóborolni. Az egész várost egy varázslat lengi be, a természet és a múlt harmóniája.

Nem véletlen, hogy már a 19. században itt alakult ki hazánk egyik első kiránduló központja. Ez Viktorin József, helyi plébános áldozatos munkájának eredménye. Naponta érkeztek a hajók, majd a szobi vasútvonal elkészültével a kompok. Ezt felmérve Viktorin 1869-ban a Zách család emlékére emlékkeresztet állíttatott és országos ünnepséget rendezett, megépítette a Fellegvárba vezető utat. Beadványai hatására 1871-ben az országgyűlés határozott a Fellegvár feltárásáról és az Alsóvár helyreállításáról. (A Salamon-torony helyreállítását Schulek Frigyes és Henszlmann Imre vezette a tervek szerint Ferenc József vadászkastélya lett volna) Azóta is egyike hazánk legnépszerűbb kirándulóhelyeinek.

Március első hétfőjén is ideutaztam- feltöltődni. Nem hittem a meteorológusoknak-, ejnye Emma! Másfél óra buszozás után lekecmeregtem a buszról, lepakoltam a szálláson. Az eső rákezdett- a Rózsa Vendégház cserépkályhája ontotta a meleget. Komoly csábítás! Távozz tőlem Sátán! Vállamra akasztottam a gépem, zsebembe zsebkendő és egy kis apró, majd ki az esőbe. Úgy terveztem, egy laza „városi” körsétát teszek, megörökítem a látnivalókat, majd Csidei Lajos bízgatására (a Magyar Turistában olvastam) bemutatom a felkeresett nevezetességeket.

Ember tervez...na, de erről később!

A Mátyás király úton rátértem a K sávra, elkezdtem kaptatómat a Sziklakápolna felé. A csúszkálás közben a Kálvária stációit figyeltem. A mostani stációkat Szakál Ernő szobrászművész készítette és 1961 óta állnak ott. A lépcsőket is leküzdve feltűnt a Sziklakápolna (egyes könyvek Kálvária kápolna néven ismertetik). Ezt a kis barokk gyöngyszemet, mely egy sziklához simul 1770-ben, építették. Nem sokkal a kápolna után balra leágazik a jól karbantartott Viktorin

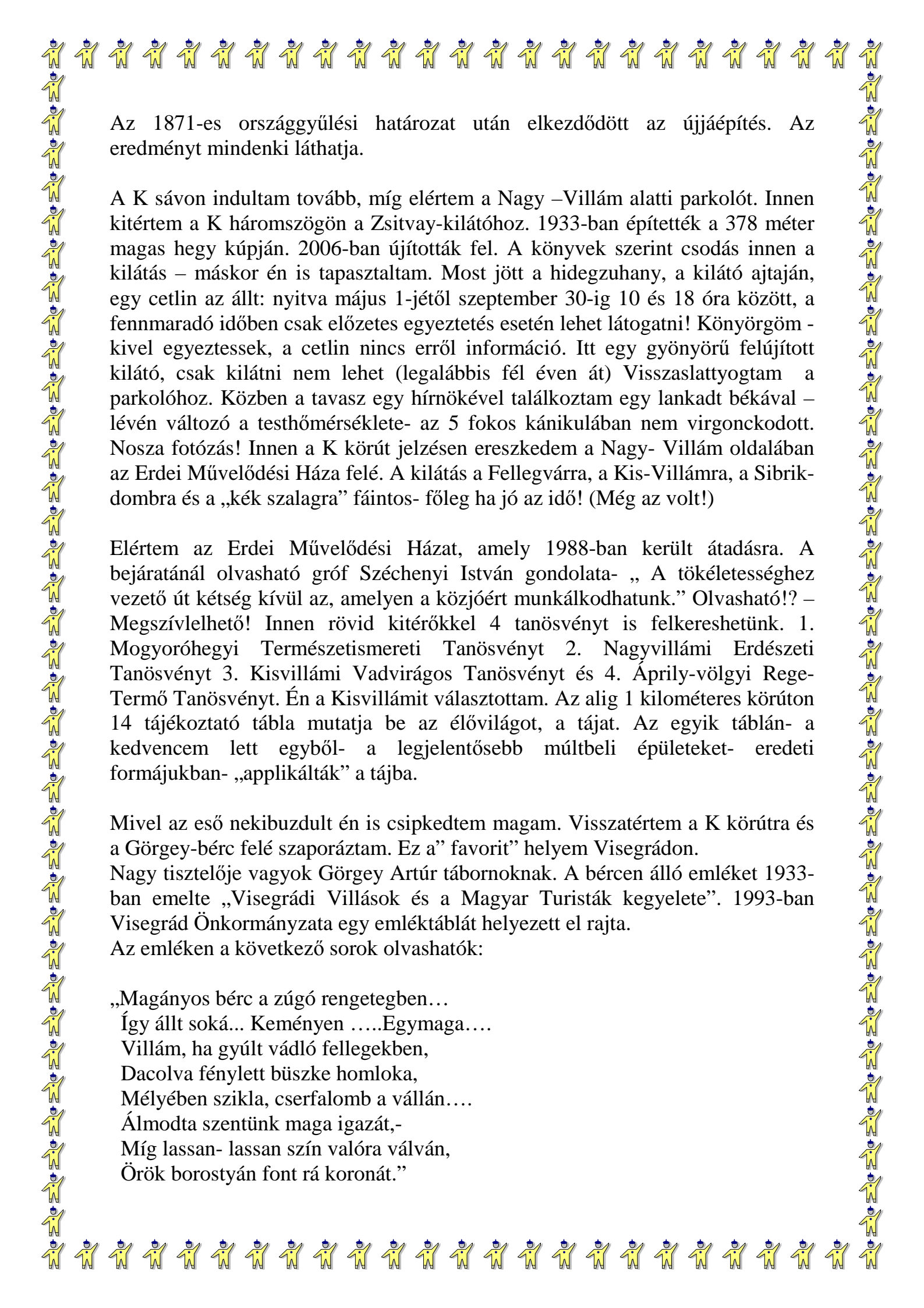

sétány. Érdeemes pár száz méter kitérőt tenni (főleg kora tavasszal vagy késő ősszel) a város és a Dunakanyar panorámája „kárpótol” a fáradtságért. Visszatérve a K sávra tovább szuszogtam az emelkedőn a Fellegvár felé. Egy tábla mutatja a leágazást a Viktorin emlékműhöz. Az emlékműnél kitágult az a tér, szinte lebegtem a város felett, alattam a királyi palota maradványai, a város, távolban pedig a csoda- a Duna. Az ezüst kék szalag, amely a hegyek között „kiflizik”. Itt a padon ülve, eltelve a látvánnyal meditáltam a Zách család iszonyatos sorsáról (ajánlom elolvasásra az 1855-ös Arany balladát). Zách Felicián, a kiskirály Csák Máté bizalmasa időben „átigazolt” a nyertes Károly Róbert táborába, majd 1330. április 17-én a királyi családra tört. A király jobb karján sebesült, a felesége Erzsébet 4 ujját vesztette. A nemzetség férfiai harmadizileg kiírtották. Zách Klárát megcsonkítva hurcolták körbe. (Azok a régi „szép” lovagi idők!) Tisztelegtem Viktorin József emléke előtt.

Válaszút előtt álltam: vagy visszamegyek, vagy nekiindulok egy kitaposott, meredekebb ösvénynek. Utólag azt javasolom vissza a jelzésre! Járt utat járatlanért... Az emelkedő végén a Fellegvár mellvédjéhez értem. Bemásztam-utólagos elnézést, ha legközelebb erre járok lerovom a beugrót. Megérkeztem a Fellegvárba!

A visegrádi vár tulajdonképpen nem egy, hanem három! A Fellegvár, az Alsóvár és a Vízibástya. A források szerint István korábban már erősség emelkedett itt. A források említik, hogy Szent László királyunk itt őriztette rokonát és konkurensét, Salamont. Igen ám, de nem ebben a várban, hanem a Sibrik-dombon.(itt már a római korban castrum emelkedett- lásd a Magyar Turista februári számát!) A tatárjárás után IV. Béla minden eszközzel segítette a kővárak építését. Felesége, Laszkarisz Mária követte férje példáját, és saját vagyonából kezdte el építtetni a romjaiban is impozáns várat. 1251-ben már itt kelt Mária egyik oklevele. Az építkezés végét a pápa 1263-as és 1264-es oklevele jelzi, amelyben jóváhagyja Mária tulajdonjogát. A vár és a város első fénykora 1323-ban kezdődött, mikor Károly Róbert Temesvárról ide helyezte át székhelyét. Itt tartották az 1335-ös nagy „eseményt” a Visegrádi királytalálkozót. Később itt őrizték, közel 200 évig a Szent Koronát.. Érdekes történet az 1440-es koronarablás, mikor Kottaner Jánosné V. László számára kilopta a koronát a várból. 1463-ban 80000 aranyforintjába került ez Mátyásnak (az országnak), hogy visszaváltsa. 1476-ban Beatrix hazánkba érkezésével elkezdődött a második aranykor. A Fellegvár és a palota újjáépítése- a reneszánsz csodája. (pl.: Oroszlános kút)

Mátyás halálával nemcsak az ország, de Visegrád is romlásnak indult. A 1686-os visszafoglalás után a lipóti „gyártsunk romokat” szellemében felrobbantották.

Az 1871-es országgyűlési határozat után elkezdődött az újjáépítés. Az eredményt mindenki láthatja.

A K sávon indultam tovább, míg elértem a Nagy –Villám alatti parkolót. Innen kitértem a K háromszögön a Zsitvay-kilátóhoz. 1933-ban építették a 378 méter magas hegy kúpján. 2006-ban újították fel. A könyvek szerint csodás innen a kilátás – máskor én is tapasztaltam. Most jött a hidegzuhany, a kilátó ajtaján, egy cetlin az állt: nyitva május 1-jétől szeptember 30-ig 10 és 18 óra között, a fennmaradó időben csak előzetes egyeztetés esetén lehet látogatni! Könyörgöm -kivel egyeztessek, a cetlin nincs erről információ. Itt egy gyönyörű felújított kilátó, csak kilátni nem lehet (legalábbis fél éven át) Visszaslattyogtam a parkolóhoz. Közben a tavasz egy hírnökével találkoztam egy lankadt békával – lévén változó a testhőmérséklete- az 5 fokos kánikulában nem virgonckodott. Nosza fotózás! Innen a K körút jelzésen ereszkedem a Nagy- Villám oldalában az Erdei Művelődési Háza felé. A kilátás a Fellegvárra, a Kis-Villámra, a Sibrik-dombra és a „kék szalagra” fáintos- főleg ha jó az idő! (Még az volt!)

Elértem az Erdei Művelődési Házat, amely 1988-ban került átadásra. A bejáratánál olvasható gróf Széchenyi István gondolata- „ A tökéletességhez vezető út kétség kívül az, amelyen a közjóért munkálkodhatunk.” Olvasható!?! – Megszívlelhető! Innen rövid kitérőkkel 4 tanösvényt is felkereshetünk. 1. Mogyoróhegyi Természetismereti Tanösvényt 2. Nagyvillámi Erdészeti Tanösvényt 3. Kisvillámi Vadvirágos Tanösvényt és 4. Áprily-völgyi Rege-Termő Tanösvényt. Én a Kisvillámit választottam. Az alig 1 kilométeres körúton 14 tájékoztató tábla mutatja be az élővilágot, a tájat. Az egyik táblán- a kedvencem lett egyből- a legjelentősebb múltbeli épületeket- eredeti formájukban- „applikálták” a tájba.

Mivel az eső nekibuzdult én is csipkedtem magam. Visszatértem a K körútra és a Görgey-bérc felé szaporáztam. Ez a” favorit” helyem Visegrádon.

Nagy tisztelője vagyok Görgey Artúr tábornoknak. A bérceen álló emléket 1933-ban emelte „Visegrádi Villások és a Magyar Turisták kegyelete”. 1993-ban Visegrád Önkormányzata egy emléktáblát helyezett el rajta.

Az emléken a következő sorok olvashatók:

„Magányos bérc a zúgó rengetegben...
Így állt soká... KeményenEgymaga....
Villám, ha gyúlt vádló fellegekben,
Dacolva fénylett büszke homloka,
Mélyében szikla, cserfalomb a vállán....
Álmodta szentünk maga igazát,-
Míg lassan- lassan szín valóra válván,
Örök borostyán font rá koronát.”

1874-től 1916-ig élt Visegrádon a méltatlanul vádolt tábornok. Az utókor egyre tisztábban látja az értékeit, nagyságát.(A Fő utca 5 szám alatti házban élt.)

Miközben Görgey életútját járta végig képzeletem dagadt esőcseppek hoztak vissza a való világba. Gyorsan a K keresztre tértem és expresszként zúgtam a Salamon-torony felé. Na ekkor szakadt le az ég-jég! Ahogy korunk PC-s nemzedéke mondja- Game over. Kocogás- futás-rohanás, ezek a stációk voltak mozgásomban. 10 perc múlva a Rózsa Vendégházban megpihentem.

Sok-sok minden kimaradt. A Sibrik-domb, a Vízibástya- ahol IV: Béla emlékműve áll...stb.

Azt javaslom, hogy menjenek el ebbe a csodálatos hangulatú kisvárosba és fejezzék be a városnézést. Ehhez kívánok jó egészséget, remek túraidőt! Én biza megteszem!

Ja - az első írásos emlék Visegrádról 1009-ből maradt ránk. Jövőre 2009-et írunk!

Nád Béla

A Szigethalmi TE tiszteletbeli elnöke